رفع خطر آبگرفتگی تخت‌جمشید با لایروبی آبراهه‌های باستانی

آبگرفتگی آثار باستانی و تاریخی یکی از نگرانی‌های بزرگ میراث‌دوستان کشورمان است؛ مشکلی که این روزها با افزایش بارندگی‌ها در قسمت جنوبی کشورمان روی سر آثار تاریخی این منطقه سایه کرده است. مسؤول گروه حفاظت و مرمت پایگاه میراث جهانی تخت‌جمشید در همین رابطه از شناسایی و لایروبی ۲۵۰۰ متر کانال و آبراهه در تخت‌جمشید خبر می‌دهد و می‌گوید: خطر آبگرفتگی کاخ آپادانا رفع شده است. شهرام رهبر می‌افزاید: این آبراهه‌ها به‌طور حساب‌شده‌ای تراش خورده‌اند تا آب درنهایت به بخش جنوب‌شرقی هدایت شود و از آنجا آب‌های حاصل از بارش و نزولات جوی از تختگاه این اثر تاریخی تخلیه شود. رهبر با بیان این‌که در کاوش‌های صد سال اخیر به‌تدریج شبکه‌های هخامنشی دفع آب‌ها شناسایی و کاربری آنها احیا شده است، می‌گوید: به‌وسیله این آبراهه‌ها تمام آب‌های سطحی تختگاه از این شبکه دفع می‌شود و جای نگرانی نیست./ مهر

پای درددل مردم شهرهای آبگرفته خوزستان نشستیم
مردمی که زندگی‌شان دوباره زیر آب رفته است

خوزستان غرق غافلگیری

مینا مولایی
ایران

۹۹/۹/۹ اگر برای خیلی‌ها یک روز خاص و ویژه در تقویم زندگی‌شان بود، برای مردم اهواز، کارون، خرمشهر، شادگان، رامهرمز، رامشیر، ماهشهر، ایذه و امیدیه، لاکچری تمام نشد؛ رندترین روز تقویم امسال، برای این مردم با آبگرفتگی شدید معابر شهرشان از راه رسید؛ خیابان‌ها قفل شد و زندگی عادی مردم مختل! باران یک‌بار دیگر قدرتش را به مسؤولان این شهرها نشان داد. آب دوباره از کوچه و خیابان‌ها گذشت و وارد خانه‌های مردم شد؛ مثل سال گذشته، مثل سال قبل‌ترش....

آب حالا کف خانه‌های این مردم است، اسباب و اثاثیه خیلی‌ها روی آب شناور است، استانداری خوزستان ادارات و بانک‌های چند شهرستان را تعطیل کرده و هواشناسی از ورود یک سامانه جدید بارشی از امروز به این استان خبر می‌دهد و این یعنی کابوس برای این مردم تمامی ندارد. این وسط حال و روز اهوازی‌ها از بقیه بدتر است و سقف اعتراض‌هایشان بلندتر؛ نشان به آن نشان که آذر سال گذشته حال و روزشان همین بود که حالا هست؛ غرق در آب باران!

حدود ۱۵ منطقه در اهواز زیر آب رفته است

عکس: باشگاه خبرنگاران

صبرمان سر آمده...

مردم می‌دانستند پاییز که بیاید، فصل بارش‌ها دوباره شروع می‌شود و دوباره اهواز و خیابان‌هایش را آب برمی‌دارد.

همین است که حالا پای حرف‌های مردم این شهر از هر محله‌اش که می‌نشینیم، فرقی نمی‌کند ساکن کجای این کلانشهر باشند؛ خشایار، فرهانی، کیان، کوی انقلاب، باغ شیخ، کیانپارس، کوی فرهنگیان، کوی ملت، زیتون کارمندی، کیان‌آباد، باهنر، پاداد و محله‌های دیگر؛ گلایه‌ها اینجا همه مشترک است، صبر مردم سرآمده و مدام می‌پرسند: باز هم مسؤولان غافلگیر شدند؟!

حمدا... زبیدی، یکی از معتمدین محله فرهانی است؛ یادش است پارسال تا چند روز خانه‌های مردم توی آب بود و آخر سر هم این بچه‌های جهادی بودند که از راه رسیدند و کمک حال مردم شدند و همین است که حالا به ما می‌گوید: سه سال است با هر باران، زندگی مردم را آب برمی‌دارد.

مسؤولان فقط دست روی دست گذاشته‌اند و تماشا می‌کنند. اگر قرار بود در این سه سال شبکه آب هم در شهر بزنند الان وضع ما این نبود و اشاره‌اش به آب گل‌آلودی است که تا زیر زانوی مردم این محله بالا آمده و خیال رفتن ندارد؛ اشاره‌اش به آوارگی مردم محله‌اش است و آسمانی که هنوز که هنوز است می‌بارد... .

دوباره آب و دوباره آوارگی

در کوت‌عبدا... اهواز هم قصه همین است؛ اینجا هم پای حرف هرکسی می‌نشینیم خون است، نه از باران که نعمت خداست، از بی‌توجهی مسؤولان استانی.

مهدی حزبه‌پور خانه‌اش در شهرک بسیج کوت‌عبدا...، درست روبه‌روی مدرسه امام رضاست و الان سه روز است که خانه را آب برداشته، درست مثل پارسال که خانه‌اش یک‌ماه تمام زیر آب بود. حالا ناراحت است و شاکی و مستاصل... حدس زدن حال و روز او و هم‌محلی‌هایش کار سختی نیست.

او به ما می‌گوید: «پارسال یک ماه خانه‌ام زیر آب بود. کل وسایل زندگی‌ام خراب شد. زن و بچه‌هایم آواره بودند، یک ماه رفته بودند خانه فامیل‌ها. خودم مانده بودم اینجا توی خانه. الان دوباره وضع همان شده! دوباره همه‌چیز را آب برداشته. چرا به وضع ما رسیدگی نمی‌کنند؟!»

وام بلاعوضی که پرید

چرایش سوال بی‌جوابی است که اینجا دهان به دهان می‌چرخد و کسی جواب درستی برای آن ندارد و این شهروند اهوازی در ادامه به ما از قول و وعده و وعیدهایی می‌گوید که به سرانجام نمی‌رسد: «پارسال آبگرفتگی آنقدر زیاد بود که اعلام خسارت کردند. قرار شد به هر خانواده ۱۰ میلیون تومان کمک بلاعوض بکنند و ۲۰ میلیون هم وام بدهند. ما همه چیزمان را از دست داده بودیم، ولی چه کار کردند؟!... ۱۰ میلیون کمک بلاعوض تبدیل شد به ۳ میلیون تومان. ۲۰ میلیون وام هم تبدیل شد به ۱۰ میلیون؛ دست آخر هم با ۱۳ میلیون سروته قضیه را هم آوردند که آن هم بعد از کلی دوندگی به ما رسید.»

صدای ما را بشنوید

محله باغ شیخ اهواز را هم آب برداشته است! خودشان با خنده می‌گویند، ببینید اهواز و نیز شده اما ته دلشان پر است از گلایه...

حمید بوعذار از اهالی خیابان گندمی این محله مرکزی اهواز است و به ما می‌گوید خانه‌اش از شنبه زیرآب است و با گلایه می‌پرسد: «مگر ما ایرانی نیستیم؟! چرا ما را نمی‌بینند؟ ما از مسؤولان استانی ناامید شده‌ایم، صدایمان را به گوش مسؤولان کشوری برسانید.»

باز هم غافلگیر شدند؟!

محمدامین غفاری یکی از فعالان اجتماعی شهر اهواز است؛ برای او هرآنچه ما امروز از زبان مردم این شهر شنیدیم، تجربه‌ای است که به چشم دیده؛ او به ما می‌گوید: «از شش ماه پیش ما مدام به مسؤولان شهر می‌گفتیم که پاییز و زمستان در راه است؛ می‌گفتیم یک فکری به حال این مردم بکنید تا دوباره خسارت نبینند... جواب آنها چه بود؟! گفتند شما می‌خواهید شهردار را تخریب کنید... ببینید مسؤولان شهر ما پارسال می‌گفتند که غافلگیر شدیم اما آدم مگر چند بار غافلگیر می‌شود؟ مگر می‌شود هر سال پاییز غافلگیر بشوند؟!»

غفاری از تکرار چندباره این تجربه تلخ ناراحت است و می‌گوید: «دوسال پیش شورای شهر برای بخش مدیریت آب‌های سطحی برای شهرداری مصوبه داشت که به این موضوع رسیدگی کند، اما عملا هیچ اقدام خاصی انجام نشد و پارسال هم ما شاهد حادثه آبگرفتگی شدیدی بودیم که تا یک هفته مناطق زیادی از اهواز زیر آب بود. بعد هم پرونده قضایی تشکیل شد رئیس آبفا و شهردار متهم شدند، اما درنهایت حتی رای این پرونده قضایی هم اعلام نشد!»

شهردار باید پاسخگو باشد

این فعال اجتماعی در ادامه می‌گوید: «الان مشکل اصلی در اهواز و بیشتر شهرهای خوزستان بحث مدیریت آب‌های سطحی است، چون شبکه آب‌های سطحی در این شهرها اصلا وجود ندارد، مدیریت آب‌های سطحی هم با شهرداری است، پس مسؤولیت مستقیم این کار با این نهاد است و اگر مردم الان شهرداری را مقصر می‌دانند حق دارند.»

کجا برویم؟

برای مردم اهواز، کارون، خرمشهر، شادگان ،رامهرمز، رامشیر، ماهشهر، ایذه و امیدیه، حکایت ساماندهی آب های سطحی در سطح شهرهایشان، حکایت وعده سرخرمن است؛ وعده‌ای که اشک خیلی‌ها را هم درآورده؛ نشان به آن نشان گریه‌های زن میانسال ماهشهری و گلایه‌هایش از مسؤولان؛ زنی که فیلمش در فضای مجازی دست به دست می‌شود و با گلایه خطاب به مسؤولان شهرش می‌گوید: «وا... غیرت ندارید. مردم توی آب هستند. مردم خیسند! چه زندگی ؟ چه کاری؟ کجا برویم از اینجا، کجا برویم؟.. چرا لایروبی نکردید؟ چرا رسیدگی نکردید؟!» چه فرقی می‌کند اسم این زن چه باشد؟ او یک مادر است، درست مثل همه مادرهای خوزستانی که روی دیوار خانه‌هایشان عکس یک جوان رشید است که جانش را فدای ایران کرده ! او یک مادر است و حالا این طور نالان از آبگرفتگی خانه‌اش، دستش به هیچ جایی بند نیست.

مدیران پاسخگو

مردم می‌گویند در اهواز دو روز است که مسؤولان در دسترس نیستند!... از فرماندار گرفته تا شهردار و حتی مسؤولان استانی، کسی شهامت رودررویی با مردم را ندارد. می‌گویند در بندر ماهشهر، مردم جلوی خودروی شاسی‌بلند شهردار را گرفته و به وضعیت موجود اعتراض کرده‌اند. در بقیه شهرهای آبگرفته هم وضع همین است و حکایت تکراری است.

محمدجعفر فلسفی، رئیس کمیسیون عمران شورای شهر اهواز اما به ما می‌گوید که از سال گذشته تلاش‌هایی برای مدیریت آب‌های سطحی حداقل در این شهر انجام شده‌است. آن‌طور که فلسفی می‌گوید: طرح اضطراری دفع آب‌های سطحی با شناسایی ۵۴ نقطه بحرانی در سطح شهر اهواز از اسفند سال گذشته در این شهر اجرایی شده تا در فقدان شبکه آب‌های سطحی در کل شهر اهواز، حداقل آبگرفتگی به شدت سال گذشته در این شهر نباشد.

فلسفی اما وضعیت فعلی اهواز را نتیجه بی‌توجهی‌های چندساله مسؤولان شهر می‌داند و می‌گوید: «ما در اهواز شبکه جامع دفع آب‌های سطحی نداریم. این طرح حدود ۱۰ سال پیش قرار بود در اهواز اجرا شود و تا فاز یک هم پیش رفته بود، اما به دلیل خشکسالی اهواز، این بحث رها شد و جدی گرفته نشد.»

> **حزبه‌پور:**
> پارسال یک ماه خانه‌ام زیر آب بود. کل وسایل زندگی‌ام خراب شد. زن و بچه‌هایم آواره بودند یک ماه رفته بودند خانه فامیل‌ها. خودم مانده بودم اینجا توی خانه. الان دوباره وضع همان شده! دوباره همه‌چیز را آب برداشته. چرا به وضع ما رسیدگی نمی‌کنند؟!

همه دستگاه‌ها به میدان بیایند

حالا که دوره خشکسالی‌ها به پایان رسیده، اهواز مانده و دست خالی مسؤولانش. رئیس کمیسیون عمران شورای شهر اهواز در توضیح بیشتر می‌گوید: در طرح اضطراری به چند نکته اشاره شده بود، یکی لایروبی شبکه فاضلاب که به طور مشترک بین شهرداری و فاضلاب مورد استفاده قرار می‌گیرد سال‌هاست لایروبی نشده، مساله بعدی اجرای طرح اضطراری است که اگر جدی‌تر و زودتر انجام می‌شد نتیجه بخش‌تر بود، الان حدود ۸۰ درصد این طرح جلو رفته، اما به سرانجام نرسیده. بحث بعدی هم فقدان امکانات و تجهیزات تخلیه آب است که به مشکلات مالی شهرداری برمی‌گردد.»

فلسفی درعین حال برای حل این معضل پای دستگاه‌های مختلف را وسط می‌کشد و می‌گوید همه دستگاه‌ها در اهواز باید برای ساماندهی آب‌های سطحی وارد عمل شوند.

او در توضیح بیشتر می‌گوید: من اوایل احساس می‌کردم شهرداری از پذیرش حل این معضل شانه خالی می‌کند، چون شبکه آب نداریم و این شبکه با فاضلاب مشترک است. درنهایت با فشار و جلسات متعدد شورا به این نتیجه رسیدیم که مسؤولیت رسیدگی به این موضوع متوجه مدیریت شهری است و نمی‌تواند و نباید از آن شانه خالی کند.

بحران شهری که زیر آب است

با همه این تفاصیل، فلسفی می‌گوید در حال حاضر مشکل آبگرفتگی اهواز به یک بحران تبدیل شده و وقتی یک شهر زیر آب می‌رود، همه نهادها برای رسیدگی و حل مشکل باید وارد عمل شوند.

او البته به تغییر و تحولات اخیر شهرداری اهواز هم اشاره می‌کند و می‌گوید: یک ماه پیش شهردار اهواز، معاون خدمات شهری‌اش را که مسؤول مستقیم رسیدگی به این موضوع است، عوض کرد. همزمان شهرداران سه منطقه از هشت منطقه اهواز هم تغییر کردند، درحالی که هر تغییری در مناطق برای خودش آثاری دارد که بعد از مدتی خودش را نشان می‌دهد.

اهواز آب گرفته این روزها اما از حکایت دیگری روایت می‌کند؛ حکایتی تکراری در همه شهرهای استان خوزستان؛ حکایت استان ثروتمندِ فقیر؛ استانی که در رگ‌هایش طلای سیاه جریان دارد و حال مردمش هر بار به یک دلیل زار است.

مسؤولان خوزستان می‌گویند آبگرفتگی امسال کمتر خواهد بود

بحران آبگرفتگی با وجود پیش‌بینی

زینب مرزوقی
جام‌جم خوزستان

سال‌هاست که بارش باران در خوزستان نه به معنای طراوت و تازگی، که آغازِ یک آبگرفتگی وسیع و مشقت‌بار است؛ معضلی که در برخی شهرها چون اهواز گاه تا چند روز برجای می‌ماند و کارهای ساده روزمره مانند آمد و شد در معابر و خیابان‌ها را هم مختل می‌کند؛ درست مثل همین روزها؛ مثل همین روزهای بارانی که از پنجشنبه گذشته آغاز شد و طی چند روز حدود ۱۵ منطقه و محله اهواز (مرکز استان) و ۹ شهر دیگر خوزستان از جمله کارون، آبادان، خرمشهر، شادگان، رامهرمز، رامشیر، ماهشهر، امیدیه و ایذه را زیر آب برد.

باران البته یکهو و سرزده نیامده بود و اداره هواشناسی خوزستان یک‌هفته پیش از شروع بارش‌ها، ورود سامانه بارشی به استان را اعلام کرده بود، با این حال دوباره آش همان آش بود و کاسه همان کاسه؛ یعنی که درست مانند آذر سال گذشته بخش‌های زیادی از استان زیرآب رفت و مسؤولان دوباره همچون سال‌های پیش غافلگیر شدند، تا آنجا که تنها چاره ممکن را در تعطیلی ادارات و بانک‌های چهارشهر اهواز، ماهشهر، امیدیه و رامشیر جست‌وجو کنند. شاید اگر پیش‌بینی اداره هواشناسی خوزستان یک هفته پیشتر از آغاز بارش‌ها نبود، می‌شد غافلگیری دوباره مسؤولان خوزستانی را با دید اغماض و ارفاق البته پذیرفت اما محمد سبزواری، مدیرکل هواشناسی خوزستان به خبرنگار جام‌جم می‌گوید که بارش‌های شنبه و یکشنبه استان را حدود یک هفته قبل پیش‌بینی کرده بودیم و اولین اخطاریه را دوشنبه هفته گذشته به دستگاه‌ها صادر کردیم.

مدیران غایب

دلیل اصلی بحران پس از بارندگی در اکثر شهرهای خوزستان به‌ویژه کلانشهر اهواز، نبود شبکه دفع آب‌های سطحی و معیوب بودن سیستم فاضلاب است؛ موضوعی که نتیجه‌اش آبگرفتگی و لبریز شدن معابر از آب باران همراه با مخلوطی از فاضلاب است.

سرنخ مشکلات عدم دفع آب و فاضلاب استان را در وهله اول باید در استانداری خوزستان پیگیری کرد؛ امری که ما را بر آن داشت با معاون عمرانی استانداری خوزستان تماس بگیریم و متاسفانه به‌رغم تماس‌های مکرر پاسخی دریافت نکردیم.

آبگرفتگی طبیعی است

مدیرکل بحران استان خوزستان اما درباره شرایط وخیم خوزستان پس از بارندگی به ما می‌گوید که همزمان با صدور اخطاریه هواشناسی، دستورات و هشدارهای لازم برای دستگاه‌های مربوط ارسال شد.

امید بن عباس همچنین به جلسه فوق‌العاده مدیریت بحران استان خوزستان با حضور فرمانداران و استاندار اشاره می‌کند و می‌افزاید که در این جلسه پیش‌بینی‌های بارش دقیق‌تر صورت گرفت و اقدامات پشتیبانی لازم در صورت آبگرفتگی نیز لحاظ شد، به‌طور مثال دستور داده شد که فرمانداران از شنبه‌شب در محل کار خود حاضر شوند.

او درباره دلیل آبگرفتگی با وجود برگزاری جلسات لازم و بی‌نتیجه بودن خروجی این جلسات می‌گوید: آبگرفتگی طبیعی است! حجم بارش در چند روز اخیر در خوزستان مانند ورود آب به قیف است. وقتی ورودی آبِ قیف با خروجی آن یکی نباشد، آب پس‌زده می‌شود و توان عبور ندارد. شرایط و تاسیسات فاضلابی شهرهای استان ظرفیت مشخصی دارد و اگر حجم بارش‌ها بیش از ظرفیت‌ها باشد برای ساعاتی آبگرفتگی داریم که تنها چاره رفع همین میزان آبگرفتگی هم وابسته به اصلاح شبکه فاضلاب است.

سخنان مدیرکل بحران استان درباره آبگرفتگی خوزستان به‌دلیل عدم اصلاح شبکه فاضلاب و دفع آب‌های سطحی گرچه درست است اما این گفته او که: در سال گذشته ۱۰ روز آبگرفتگی داشتیم اما امسال کمتر شده و تنها چند ساعت بیشتر نخواهد بود، جای تامل دارد، چه این‌که هنوز سال جاری به پایان نرسیده و تازه آغاز راه است... .

منزل آب گرفته مهدی حزبه‌پور در کوت عبدا... / عکس‌ها: جام‌جم

از سیل‌بندها چه خبر؟

چند روز باران آمد و نیمی از شهرهای خوزستان زیرآب رفت و اگر بارش‌ها سیل‌آسا شود و سیلاب همچون سال گذشته خوزستان را فرا گیرد، چه خواهد شد؟

درباره این‌که سیل می‌آید یا نه، محمد سبزواری، مدیر اداره هواشناسی خوزستان می‌گوید که پیش‌بینی سیل در درازمدت ممکن نیست و اگر سیل بسیار قوی باشد ۱۵ روز پیش از وقوع پیش‌بینی خواهد شد و این گفته او به این معناست که فعلا از حالا نمی‌توانیم از وقوع سیل خبری برای مردم و مسؤولان داشته باشیم. با این حال به نظر می‌آید استان باید آماده باشد و غافلگیر نشود، لذا از مدیرکل بحران استان خوزستان درباره آخرین وضعیت سیل‌بندها می‌پرسیم و او می‌گوید که پس از سیل ۹۸، مطالعه‌ای توسط دانشگاه شهید چمران روی ۳۰۰ روستا که در معرض خطر سیل بودند، انجام شد. در این مطالعه ۱۱۸ روستای در معرض خطر سیلاب شناسایی و برای هرکدام از آنها تمهیدات مختص به شرایط درنظر گرفته شد. بر این اساس برای ۴۶ روستا احداث دایک حفاظتی، تعدادی دیگر لایروبی رودخانه‌ها و بقیه روستاها نیز مدیریت آب پشت سدها درنظر گرفته شد.

بن‌عباس می‌افزاید: این مطالعات برای قرارگاه نوسازی و بازسازی مناطق سیل‌زده و مدیریت بحران کشور ارسال شد و براساس طرح و میزان اعتبار اختصاص داده شده تنها ۱۶ روستا با دایک حفاظتی تجهیز شدند و پس از تامین بقیه اعتبارات لازم، دایک حفاظتی سایر روستاهای تعیین شده نصب می‌شود. او درعین حال یادآور می‌شود که حجم لایروبی رودخانه‌های استان بسیار بیشتر از اعتبار اختصاص یافته وزارت نیرو است و به توجه ویژه‌ای نیاز است، چراکه با مجموع اقدامات، تاب‌آوری در برابر سیلاب بیشتر می‌شود.